

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

(א) לעיל ד' ושי"ג, (ב) לקמן
נת. גל. צ"ב ג"א,
(ג) קבלתה. רש"ל ע"פ
רש"א, (ד) ונתי' היטב מוס'
גיטין כ' ד"ה: לפי שאין וכו'
וקצ"ע.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מעד וכו'
ללא כתיב זה הכי וכו'
נמי: (ב) בא"ד וא"ת ומאי
ראיה היא דלמא היא
מייבי:

גליון הש"ס

נב' יפה ויפה. ע"פ צ"ב
דף נ"ו ע"פ מוס' ד"ה
אמר: שם והוא חברין.
קרקעין מו ע"פ:

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את
השבה. בעל חוב שהלוה
לחצרו מעות ומכר לוה
הנכסים והצמיחם לקוחות,
טורף בעל חוב הגוף והשנה
(בבבא נב.) וכל הקרקע
טורף הלווקח כמו שהיא
משועבדת על ידי הלווקח
(לעיל ד' ו) ואינו ממור.
ללווקח בלום (ב"ק צה).

רבינו הגנאל

רבה בר רב הונא אמר
כגון שגול שדה ונטלה
מסיקין ממנהו בא גזול
לגבות דמי השדה גובה
אפי' ממשעבדי בא לגבות
דמי פירות אינו גובה
אלא מבני חרי. ומקשי
בין לרבא דאמר דמי
הזיק פירות ברות שייחין
ומעורר ובין לרבה בר רב
הונא דאמר דמי השדה
שנטלה מסיקין אמאי
טריף ממשעבדי מלוה על
פה היא מלוה על פה פירי
גובה (אלא) ממשעבדי.
ופריך: הכא במאי עסקינן
כגון שחבט הגזול לגזול
בב"ד והיינו בב"ד רש"ל
ואחר שנתחייב הלך ומכר
נכסיו כזה הדין לטורף
הגזול כן הבכשין שטרף
הגזול מאחר שנתחייב
בב"ד (א) מיהא משעין
חובי בב"ד לאדם ששלם
כמלה בשטר דמי ונבי
אפי' ממשעבדי. הא דאמר
שמואל אימליך ובתו הכי
כתוב שטרף שבהא ופירי
כלומר לא כתובת אלו עד
שתימלך במקנה ואמר לו
כתוב שהללו מעין תורפי
השטר [הן] חשובין ולא
מטופסא דשטרא שאין
הן בתן ממנו. ומקשי: ואי
בעל חוב שמואל מי
אמר דאית ליה פירי והא
איורו דאמר בעל חוב
גובה את השבה שבת
אין פירי לא. ופריך רב
יוסף בשיש ללוה קרקע.
איכא דאמרי בשקנו מידו.
ומקשי: עלה אביי וכו'
מותר ללות סאה בסאה
למי שיש לו קרקע או

שנטלה מסיקין. אכסיע עכו"ם נטלה מן הגזול ומחמתו ומגן
צבצא קמח (דף קמז:) הגזול שדה מחצירו ונטלה מסיקין אס
מחמת הגזול חייב להעמיד לו שדה אחר והרי היא יולאה מתחת
ידו דקתני צנטילת מסיקין הוא: **דיניה משמע.** הלכך צהאלת
נגזל קאמר וגובה את הקרן דקאמר
שחפר צו צורות: **בעינא משמע.**
כמו שהיתה ולא שחפר צה צורות:
ומכר אס השדה. והרי היא יולאה
מתחת ידו של לוקח **דיניה ובעינא:**
צין לרצה צין לרצה. דמוקמי גביית
קרן מן הגזול כנגזל הא מלוה על
פה הוא ולא טרפא שמשעבדי:
כשעמד דצין. קודם שחבר נכסיו
וכיון דחייבוהו צ"ד אית ליה קלא
והוא ליה כמלוה צשטר: **מאי פסקא.**
צממיה. פסקא תנא למלתיה דעומד
דצין אינו עומד על הפירות: **רז**
חיננא בר שילם. סופר היה: **אמליך.**
שכאמרי כתוב שטר הימלך צמוכר
אס יקבל עליו להגבות ללווקח משפר
נכסיו קרנא ושצחא ופרי אס יטרפוהו
ממנו: **כגון שיש לו קרקע.** לגזול
זה שמגבזה ללווקח קרקע ולא מעות
דהשתא לא מחזי כרצית: אסור
ללות סאה צסאה שמה יוקרו חטיין:
כהלוואה שייך רצית טפי ממכר:
שקנו מידו. על השבח דהוא ליה
מחויב משעת המכר קודם שיש שטר
המתנת מעות: **סדע.** דגובה ולא
מאי לוקח למימר אלא אשכחי: **עד**
כוספ לו מוכר ללווקח. צאחריות
שטר המכר: **ואשפי.** אשקט. דומה
לו על הר נשפה דמתרגם על טורף
שילוא (ישעיה יג): **ואדני.** אטער
מכל טרעור: **אינון ועמליהון**
ושצחאון. וכיון דעל מוכר הדך גבי
שצחא בעל חוב מלווקח ומחר הלווקח
על המוכר: **המנה דלא כתיב ציה**
פני. שאין אדם מקבל עליו אחריות
מה שהוא נותן: **ה"ג.** דאס נותן
נכסיו צמתנה לא גבי בעל חוב שצחא
הואיל ולא דער על הנותן: **וכי יפה**
כה מסנה כו. צממיה כו'. **יפה ויפה.**
דצבר זה דציון דלא הדך גבי ליה
לא מפסיד ליה צממיה דלא אפסדיה
לבעל חוב דצשלמא גופה של קרקע
א"ל אמאי (ג) וצממיה מאין אגבה חובי
אבל שצחא א"ל מאי אפסדתיך:
מסייע ליה למר שמואל. דבעל חוב
גובה את השבח: **כשהוא גובה.**
כשלווקח חוזר וגובה מן המוכר:
צמילי אחריו. דצבר אחר: **ללווקח**
מגזול. דנגזל דלא טריף שצחא דאמר
ליה ארעאי אשבח אכל בעל חוב
כל כמה דלא טרפה לה לאו ידידיה
הוא וצרותא ללווקח אשבח: **על**
היולאה. שהיולאה הלווקח צצממה:
נוטל. הלווקח: **אס השבח מצעל**
קרקע. מה שעודף על היולאה
דאמר ליה פרעתי את חובך: **אין**
לו. ללווקח אלא מן היולאה שהיולאה
צה פורע לו שיעור צבה והשאר
מפסיד: **אי צלווקח מגזול.** האי צע"ח
היינו נגזל: **קשיא רישא.** דקתני
נוטל את השבח מצעל הקרקע:
קשיא רישא וסיפא. דקתני צע"ח
נותן את היולאה ולשמואל בעל חוב
גובה השבח ואינו נותן כלום:

כשעמד דצין על הקרן וצ"ה הפירות. תימה אס כן מאי
מפני תיקון העולם הלא צדון לא גבי דמלוה על
פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דלא לאו מפני תיקון העולם
הוא אמנא הואיל ועמד צדון על הקרן יש קול גם לפירות:
HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בגזול שקנו מידו. וא"ת א"כ אמאי
קאמר אמליך הלא סתם קנין
לכתיבה עומד וי"ל ה"מ כגון שהקנה
לו דצר שהוא צעין דכיון דיפה כמו
לעשות קנין רואה שיתצו לו:

בעל חוב גובה את השבח. נראה
דגבי אפי' מן השבח שהצמיחו
יתומים אע"פ שאין להם על מי
לחזור והוא ליה צממיה דאמרינן
לקמן דלא גבי צצחא מ"מ גובה מן
משום דכרעיה לצצחאון נינהו
דממוכר צפרק יש צכור (בכורות דף
נב. וסז) דתנן אין הצכור נוטל פי
שנים צראוי כצמוזוק ולא צצצח
ולא האשה כצמוצמה ולא הצנות
צמוצומתיקן ופריך צצמלא והאמר
שמואל צעל חוב גובה את השבח
ומשני מקולי כצובה שנו כאן ומוזן
צנות נמי תנאי כצובה כצממה דמי
והתם משצחא יתומים מיירי דלא
משצחא לקוחות אס כן מאי אריח דלא
טרפי צנות משצחא והלא מגוף
הקרקע נמי לא טרפי דאין מוליחין
למוזן האשה והצנות מנכסים
משועבדים אלא ודאי צצצח יתומים
מיירי ודוקא כצוצת אשה ומוצות
דקילי לא גבו משצחא אכל שאר צע"ח
גבי ורש"י פירש התם מוזן הצנות
כגון נשא אשה ופסק לזון צמה ה'
שנים ולפירושו אין ראה דלמי מיירי
צצצח לקוחות אן לא היולאה דלא
דגן וקביל שצחא כצובה אלא דלמר
דצמקבל (לקמן דף קז. קי.) יתומים
אומרים אנו השצחנו ואין השצח שלך
משמע דלא גבי משצחא יתומים התם
מיירי כשעשה אפומיקי ואומרים אנו
השצחנו ותן לנו היולאה כדון יורד
למוך שדה חצירו שלא צצצח וכן
מוקי התם מצמקנא כשעשה
אפומיקי: **השבח שצבר כתב בו.**
אין לפרש דהכי מוכח דצע"ח גובה
את השבח דצצציל דצע"ח גובה את
השבח כוספ מוכר ללווקח שישלם לו
את השבח דא"כ מאי פריך צמתנה דלא
כתיב צה (א) הכי נמי דלא טריף צצח
והלא אין תלוי גביית הצע"ח צצמית
המוכר אלא יש לומר דממשלם מוכר
ללווקח את השבח אין פירי אס
יצבהו בעל חוב צממו דאין הלווקח
מפסיד כל כך וא"ת ומאי ראה
(א) היא דלמא מיירי צלווקח מגזול
למכצח נמי (ג) ופיריהון אלא מיירי
צבעל חוב דלית ליה פירי אי נמי
מדקאמר ועמליהון היינו הולאה
ושצחאון היינו השבח היתר על
היולאה ואי צנגזל הא נגזל
גופיה היצו ליה יולאה כדון יורד
למוך שדה חצירו שלא צצצח:

שנטלה מסיקין א"כ נגזל לגבות קרן גובה
מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות
גובה מנכסים בני חורין רבא לא אמר כרבה
בר רב הונא הרי היא יוצאה מתחת ידו בדינא
משמע ורבה בר רב הונא לא אמר כרבא הרי
היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רב אשי
אמר לצדדין קתני כגון שגזול שדה מחבירו
מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את
השדה בא לוקח לגבות קרן גובה מנכסים
משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה
מנכסים בני חורין בין לרבא בין לרבה בר רב
הונא מלוה על פה הוא יומלוה על פה אינו
גובה מנכסים משועבדים הכא במאי עסקינן
כשעמד דצין וחדר זבין אי הכי פירות נמי
הפירות וצ"ה הקרן ולא עמד דצין על
אנייש קרנא תבע ברישא וסבר שמואל לוקח
מגזול לית ליה שבחא והא א"ל שמואל לרב
חיננא בר שילת אמליך וכתוב שופרא
שבחא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה
פירי (א) והאמר שמואל בעל חוב גובה את
השבח שבח אין אבל פירות לא אלא לאו
בלוקח מגזול אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן
כגון שיש לו קרקע א"ל אביי וכי מותר ללות
סאה בסאה במקום שיש לו קרקע א"ל התם
הלוואה הכא וזבני איכא דאמרי אמר רב יוסף
הכא במאי עסקינן כגון שקנו מידו א"ל אביי
וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שקנו
מידו א"ל התם הלוואה והכא וזבני: גופא
אמר שמואל בעל חוב גובה את השבח אמר
רבא דדע שכך כתוב לו מוכר ללווקח אנא
איקום ואשפי ואדכי ואמריק וזבני אילין אינון
ועמליהון ושבחיהון ואיקום קדמך וצבי וזבני
דגן וקביל עלוהי א"ל רב חייא בר אבין לרבא
אלא מעתה מתנה דלא כתיב ליה הכי
ה"ל דלא טריף שבחא א"ל אין וכי יפה כח
מתנה ממכר א"ל אין. יפה ויפה אמר רב נחמן
הא מתניתא מסייע ליה למר שמואל. והונא
חברין מוקים לה במילי אחריו דתניא המוכר
שדה לחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו
כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים
משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין
והונא חברין מוקים לה במילי אחריו בלוקח
מגזול תניא אידיך המוכר שדה לחבירו
והשביחה ובא בעל חוב וטרפה וכשהוא
גובה אם השבח יותר על היצאה נוטל את
השבח מבעל הקרקע והיצאה מבעל חוב
ואם היצאה יותר על השבח אין לו אלא
הוצאה שיעור שבח מבעל חוב והא שמואל
במאי מוקים לה אי בלוקח מגזול קשיא
רישא דאמר שמואל לוקח מגזול לית ליה
שבחא אי בבעל חוב קשיא רישא וסיפא
דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח
איבעית אימא בלוקח מגזול כגון שיש לו
קרקע אי נמי בשקנו מידו אימא בבעל חוב כאן בשבח

רבינו הגנאל (המשך)
למי שקנו מידו. ופריך רב
יוסף האי בהלוואה אסור
אבל בזבני שרי. ואע"פ
דאמר רב נחמן קרקע אין
לו כלומר כיון שנטרפה
שרה זו מידו נמצא כאילו
לא היתה מכירתו מכירה
וכי זה השבח או הפירות
שכר מעותיו הוא נוטלה
הא אמר רב יוסף כי
האי גזנא בזבני שרי.
ומסקנא דשמעתא הנותן
שרהו מתנה ובא בעל
חוב לטרפה אינו גובה
השבח דלא גבי בעל חוב
השבח אלא מן הקונה
שדה משועבדת לבעל
חוב ודייק רבא מדפריש
בשטר וזבני אנא אשפי
ואמרק ואדכי וזבני אילין
אינון ועמליהון ושבחיהון
ואיקום קדמך וצבי וזבני
דגן וקביל עלוהי ממשום
הכי גבי בעל חוב שבחא
דהא קביל עליה המוכר
ונתריצה הקונה בזה אבל
המתנה שאין כתוב בה זה
כלול לא גבי הבעל חוב
מן המקבל מתנה שבה
ובהא אמר יפה כח המתנה
יותר על ההוצאה כו' פי
מכח המוכר. תניא המוכר
שדה לחבירו ובא בעל
חוב וטרפה אם השבח
יותר על ההוצאה כו' פי
כגון שקנא בק' הוציא
י' כספים ושרה עתה
ק"ב נוטל בעי"ח השדה
כולה והשבח כמות שהיא
ונותן לקונה י' כספים
שהוציא על השדה וחוזר
הקונה ונאלץ מן המוכר
ק"י כספים ואם ההוצאה
יותר על השבח כגון
שהוציא עליה כ' ושרה
עכשיו ק"י אין לו
מבעי"ח אלא י' כספים מן
ההוצאה שיעור השבח
שהשביח בקרקע נוטל
ק' מן המוכר ומפסיד י'
הלווקח. וזו שנטלה הקונה
חלק בקרקע הוא נוטל.

המגיע

(א) ע"י צמ"ח לקמן דף ח גבי
ממנה דר"י צממיה לו צ"ד
לא תן לו כ"י ע"י שטיב.
(ג) אולי צ"ל שאין כותב זה
כלל.